

De KAVB-kring Flevoland en Waterschap Zuiderzeeland hebben samen met Telen met toekomst in 2009 extra aandacht besteed aan het gesloten maken van het spoelproces van bloembollen. Bij inspectie van 43 bedrijven in Flevoland werd geen enkele lozing van spoelwater geconstateerd bij het spoelen van tulpen, lelies en gladiool. De constructieve samenwerking tussen de sector en het waterschap blijkt succesvol.

Vorige zomer is een aantal spoelinstallaties bekeken op hun invloed op het oppervlaktewater

Samenwerking voor gesloten spoelproces in Flevoland effectief

Tekst: Liesbeth Idema, Communication Services Wageningen UR
Foto: Arie Dwarswaard

In spoelwater van geogste bollen komen resten van gewasbeschermingsmiddelen voor. Vooral als met veel schoon water wordt nagespoeld kan het gebeuren dat een bassin overloopt naar oppervlaktewater. Angst voor de verspreiding van *Fusarium* (zuur) met spoelen wordt vaak als reden gegeven om veel naspelwater te gebruiken. *Fusarium* is ook te beperken door uit te gaan van schoon plantgoed, preventie tijdens de teelt en na het rooien de bollen snel te verwerken en te drogen. Daarnaast draagt een ruime bezinkcapaciteit bij aan het voorkomen van fusariumverspreiding. Of er nu veel of weinig water gebruikt wordt bij het reinigen en naspoelen van de bollen, het lozen of lekken van spoelwater is volgens de Waterwet en het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij verboden.

SITUATIE STERK VERBETERD

In 2009 hebben medewerkers van Waterschap Zuiderzeeland (ZZL) in Flevoland 43 bollenbedrijven tijdens de spoelperiode bezocht en samen met de telers bekeken hoe het spoelproces is ingericht. Bij 32 bollentelers was alles in orde. Bij 11 bollentelers werden enkele kleine tekortkomingen geconstateerd; een duidelijke verbetering van de naleving van de regels ten opzichte van voorgaande jaren. Het grote nieuws was dat er geen lozingen van hoofd- en/of naspelwater in oppervlaktewater zijn geconstateerd. Gevraagd naar de oorzaak van deze aanzienlijke verbetering zeggen Michiel Heuser en Bert

van den Bosch van ZZL: "Door onze jaarlijkse bedrijfsbezoeken is een relatie opgebouwd met de bedrijven. Ook de extra aandacht in BloembollenVisie heeft bijgedragen aan het bewustwordingsproces. Bollentelers vinden zelf ook dat lozingen niet meer kunnen."

Jan Hermans van KAVB-kring Flevoland was nauw betrokken bij het bespreken van de inspectieresultaten van het afgelopen jaar. "Je ziet een groeiende aandacht voor het voorkomen van lozingen bij bloembollentelers. Telers horen van collega's hoe zij spoelen zonder te lozen, bijvoorbeeld in studieclubs. Wat ook meespeelt, is dat niemand als knoeier bekend wil staan."

TRENDS

Tijdens hun inspecties constateerden de medewerkers van ZZL een aantal trends. Steeds meer telers hebben een grotere bezinkcapaciteit voor het spoelwater dan de vuistregel dat de bezinkcapaciteit van spoelbassins tenminste tien keer groter moet zijn dan de pompcapaciteit. Ook zijn de meeste bollentelers zich bewust van het belang om regelmatig de spoelbassins uit te baggeren. Hierdoor blijft voldoende bezinkcapaciteit aanwezig. Bij diverse bollentelers blijkt dat alleen een hoofdspoeling voldoende schone bollen oplevert, waardoor een aparte naspoeling niet meer nodig is. Als wel nagespoeld wordt, kan door technische ontwikkelingen de hoeveelheid naspelwater geminimaliseerd worden tot zelfs 1 m³/uur.

AANDACHTSPUNTEN

Sommige bollentelers zijn onvoldoende voorbereid op calamiteiten. Zo zagen de inspecteurs in enkele pompputten een noodoverloop naar het oppervlaktewater. Dat is vragen

om problemen. Zij adviseerden de teler een reservepomp in of bij de pompput te plaatsen of de noodoverloop aan te sluiten op een calamiteitenpompput. Hierdoor kan de teler het spoelwater altijd opvangen. Diverse bollentelers hebben geen of onvoldoende voorzieningen voor de uitgebaggerde grond, die zij uit de spoelbassins halen. Op enkele bedrijven kwam lekwater uit uitgebaggerde grond uiteindelijk in het oppervlaktewater terecht. Onderzoek van het waterschap wijst uit dat deze waterstroom te hoge concentraties gewasbeschermingsmiddelen kan bevatten. Door de uitgebaggerde grond te omdijken, kan het lekwater in het spoelbassin teruggepompt worden.

BEGRIJF

Volgens Jan Hermans heeft de samenwerking tussen KAVB-kring Flevoland en Waterschap ZZL een constructieve bijdrage geleverd aan het sluiten van de spoelprocessen bij bloembollentelers. "Het effect is groter als je samen aandacht aan zo'n probleem besteedt dan alleen. Door samen te werken hebben we meer vertrouwen in elkaar gekregen."

Michiel Heuser is het met Jan Hermans eens: "Door open overleg met de KAVB-leden hebben onze medewerkers betere informatie over de problemen bij het bollenspoelen gekregen. Daardoor zijn we beter in staat met ondernemers mee te denken over oplossingen, in plaats van alleen vanuit de regelgeving naar het probleem te kijken. We hebben meer begrip gekregen voor elkaars standpunten. De contacten zijn gelegd. Bij toekomstige problemen op emissiegebied volg je niet meteen de ambtelijke procedures, maar zoek je elkaar eerst op om de problemen te bespreken en gezamenlijk mogelijke oorzaken te vinden."